

Bölüm 8

KADIN EMEĞİ VE EKONOMİK BÜYÜME: OECD ÜLKELERİ İÇİN BİR PANEL VERİ ANALİZİ

Aslı KARATAŞ¹
İlyas KARABIYIK²
Kurtuluş BOZKURT³

GİRİŞ

Ekonomik büyümenin gerçekleşebilmesi üretim faktörlerinin etkin ve verimli olarak kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Kadın emeği, ekonomide üretimin motorize gücü olan emek faktörünün gözardı edilmesi mümkün olmayan bir parçasıdır. Bu bakımdan ekonomik büyümenin ve kalkınmanın gerçekleşmesinde kadın emeğinin de ekonomide etkin ve verimli kullanılması elzemdir. Ancak emek faktörünün kullanımında cinsiyet ayrımcılığı, kadın emeğinin işgücü piyasasına katılımında eşitsizliğe neden olmakta, bu da kadın emeğinin verimsiz kullanımına yol açmaktadır. Ortaya çıkan bu sonuç, işgücü piyasasının yanısıra ekonomik büyüme ve kalkınmayı da olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bağlamda kadın emeği, ekonomik büyüme ve kalkınmada göz ardı edilemez bir emek unsurudur.

Bir ülkede ekonomik gelişmişlik düzeyinin göstergelerinin başında istihdamın yapısı ve işsizliğin boyutları yer almaktadır. Ne yazık ki günümüzde hala işgücü piyasalarında kadın ve erkek arasında işgücüne katılım oranları açısından cinsiyete dayalı bir ayrımcılık yaşanmaktadır. Başka bir ifade ile işgücü piyasası için evrensel geçerliliğe sahip olan cinsiyetçi ayrımcılık Türkiye'deki işgücü piyasaları için de geçerlidir. Bu nedenle Türkiye'de kadın emeğinden ekonomik büyüme anlamında yeterince yararlanıldığı söylenemez.

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Pazarlama ve Reklamcılık Bölümü, aslikaratas@mu.edu.tr

² Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Ekonomi Bölümü, ilyashasanoglu@gmail.com

³ Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Ekonomi Bölümü, kurtulus.bozkurt@adu.edu.tr

Ekonomik büyüme en net ifade ile gayrisafi milli hasıladaki artıştır. Başka bir ifade ile bir ülkenin toplam üretimindeki artış olarak da tanımlanabilir. Bilindiği gibi ekonomik büyümenin en temel koşulu üretim faktörlerinden etkin, verimli ve optimum istifade etmektir. Bu faktörlerden biri olan kadın emeğinin istihdamında işgücü piyasalarında cinsiyete dayalı bir ayrımcılık söz konusu olması nedeniyle kadın emeğinden optimum istifade edilemediği açıktır. Ayrıca, 1970'li yıllardan bu yana emek piyasalarında meydana gelen değişim neticesinde esnek çalıştırma biçimleri işgücü piyasalarına damga vurmuştur. Kadın emeği esnek çalıştırma biçimlerinin emek üzerinde yarattığı negatif etkilerden de erkeklere kıyasla daha fazla etkilenmiş ve yıpranmıştır. Tüm bu değişkenler şüphesiz günümüzde kadın emeğinin işgücü piyasasına katılımında olumsuzluklara neden olmaktadır. Başka bir ifade ile üretim faktörlerinden biri olan kadın emeğinden işgücü piyasalarında etkin ve verimli bir şekilde yararlanılamamaktadır. Doğal olarak bu durum ekonomik büyümeyi de olumsuz olarak etkilemektedir.

Ülkenin sosyal ve ekonomik gelişimine katkıda bulunmak ve ekonomik büyümeyi sağlamak için kadın emeğinin işgücüne katılım oranının artması, cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadın emeğinin işgücü piyasalarına girmesinin önündeki engellerin ortadan kaldırılması ve kadın emeğinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Başka bir ifade ile kadın emeğinin işgücü piyasalarında ikincil emek konumundan çıkartılması, etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması gerekmektedir. Bu sayede ekonomik büyüme ve kadın emeği arasındaki ilişkiye istinaden ülkenin ekonomik büyümesinde artış ortaya çıkacaktır.

KAYNAKLAR

1. Ansal, H. (1997). *Ekonomik yeniden yapılanma sürecinde kadın emeği*. Ankara: Türk-İş Yıllığı.
2. Bozkurt, K. (2013). Dışsal teknolojik şokların gelişmekte olan ülkelerin büyüme sürecine etkileri. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 4, 1.
3. Breusch, T.S. and Pagan, A.R. (1980). The lagrange multiplier test and its applications to model specification tests in econometrics. *Review of Economic Studies*, 47.
4. Çeken, H. (2008). Turizmin bölgesel kalkınmaya etkisi üzerine teorik bir inceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 10, 2.
5. Deane, P. (1994). *İlk sanayi inkılabı*. Çev: Tevfik Güran, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
6. Dornbusch R. and Fischer S. (1998). *Macro economics*. Newyork: McGraw-Hill Inc.,
7. Elliott, R. F. (1990). *Labor economics: A comparative text*. Newyork: McGraw- Hill.
8. Eraydın, A. (2000). Dış pazarlara eklemlenmeye çalışan konfeksiyon sanayiinde üretimin örgütlenmesi ve emek süreçleri. *ODTÜ Gelişme Dergisi*, Ankara.
9. German, L., (2006). *Cinsiyet, sınıf ve sosyalizm*. 1. Baskı, İstanbul: Babil.
10. World Bank, Indicators, Featured Indicators. <https://data.worldbank.org/indicator>
11. ILO. (2012). *Global employment trends for women*. Geneva.

12. Karabıyık, İ. (2012). *türkiye’de çalışma hayatında kadın istihdamı*, Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt: XXXII, Sayı: I,
13. Karataş, A. (2006). *Türkiye’de kadın işgücünün durumu: denizli tekstil sektöründe kadın işgücü örneği*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim dalı Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
14. Karataş, A. (2015). *İstanbul’da bankacılık sektöründe cinsiyete dayalı kariyer ve ücret açığı*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim dalı Doktora Tezi, Muğla.
15. Kumbetoğlu, B. ve Caga, N. (2000). *Çalışan kadınlar ve küreselleşme*. Görüş Yayınları.
16. MC Connell, C. R. and Brue L. S. (1996). *Economics, principles, problems and policies*. Newyork: Mc Graw-Hill Inc.
17. Özer, M. ve Biçerli K. (2003). *türkiye’de kadın işgücünün panel veri analizi*. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, No:1, 3.
18. Pesaran, M. H. (2006). *A simple panel unit root test in the presence of cross section dependence*. *Cambridge Working Papers in Economics*, No: 0346.
19. Sönmez, M. (2006). *Emek piyasası kadınlaşmıyor*. TİSK I. Kadın İstihdamı Zirvesi, İstanbul.
20. Unay, C. (1993). *Makroekonomi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.
21. Westerlund, J. (2007). *Testing for error correction in panel data*. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 69, 6.
22. Yiğit, K. (1999). *Türkiye’de kadın işgücü*. TİSK Yayını.